

Groenkeur: aantoonbare kwaliteit groenprojecten

Nu de aandacht voor klimaatbestendig en natuurinclusief bouwen toeneemt, stijgt ook het besef dat groenvoorzieningen in de openbare ruimte en op private terreinen meer zijn dan 'windowdressing'. Een groene omgeving kan veel klimaatgerelateerde problemen verminderen en de waarde van vastgoed verhogen. Naast het feit dat groen kan zorgen voor een fijne verblijfsruimte, kan het ook geld opleveren. Veel gemeenten worstelen nog met deze nieuwe uitdaging. Hoe kan het openbaar groen optimaal worden beheerd? Dat kan door aantoonbare kwaliteit uit te vragen op basis van Groenkeur-kwaliteitsnormen.

Project Van der Tol BV, Blok 10 Zuidereiland, Amsterdam.

TEKST: FRANK DE GROOT

Groen in de openbare ruimte en op private terreinen heeft veel meer functies, dan beheerders van gebouwen en/of openbare ruimten vaak beseffen. Zo is groen onder meer belangrijk ter voorkoming van hittestress in stedelijke gebieden, waterregulering bij stortbuien, bevordering biodiversiteit, geluidsabsorptie, fijnstof- en CO₂-binding en het verhogen van welzijn van mensen. Uiteindelijk gaat ook de waarde van vastgoed omhoog in een groene omgeving. Wanneer we de kosten voor wateroverlast, hittestress (verminderd functioneren van mensen), vervuilde lucht, geluidsoverlast en afname biodiversiteit in ogenschouw nemen, dan kan er met het juiste groenbeheer zelfs geld verdiend worden. Daarnaast neemt de druk op gemeenten toe om klimaatadaptieve maatregelen te nemen in de openbare ruimte.

KOPPELEN VAN OPGAVEN

"Er is dus een toenemende aandacht voor groenbeheer. Maar gemeenten vinden het vaak lastig om hier sturing aan te geven", zegt Dick Oosthoek, directeur van Stichting Groenkeur. "Vaak wordt groenbeheer louter als kostenpost gezien en wordt er in tijden van crises flink op bezuinigd. Maar dat leidt tot een afnemende kwaliteit van de openbare ruimte en meer klimaatgerelateerde onkosten. Er is veel winst te halen door integraal te kijken naar de ruimtelijke opgave. Als je bijvoorbeeld een riool wilt vervangen, zorg dan gelijk voor waterregulerende bestrating en waterbufferende voorzieningen door de aanleg van meer groen en bijvoorbeeld infiltratiekratten."

"Kijk ook opnieuw hoe je het groen terugplant", vervolgt Oosthoek. "Individuele bomen hebben het vaak moeilijk in de straat. Door ze dan een goede groeiplaats te bieden in een cluster, krijgen de straat en kabels

meer ruimte, maar gedijt het groen ook beter. Twee vliegen in één klap. Je kunt weer besparen op de dimensionering van de nieuwe rioolering en de zuiveringskosten en -capaciteit. In combinatie met groene daken en gevels ontstaat een prachtig buffersysteem om water en hitte beter te reguleren in de stedelijke omgeving. Door daarnaast te kiezen voor een gecertificeerde groenprofessionals ben je als gemeente ook zeker van duurzame kwaliteit van de groenvoorzieningen."

WAT IS GROENKEUR?

"Groenkeur is het enige onafhankelijk keurmerk voor groen in Nederland", zegt Oosthoek. De Stichting Groenkeur werd in 2003 opgericht vanuit branchevereniging VHG (groenondernemers). "Het keurmerk richtte zich in het begin vooral op het verbeteren en beoordelen van de kwaliteit en de bedrijfsvoering van hoveniers. Het was een erkenning van vakmanschap. Door de

jaren heen is Groenkeur zich steeds meer gaan richten op de professionele markt. Veel professionele groenvoorzieners en boomverzorgers zijn tegenwoordig Groenkeur-gecertificeerd. Ons keurmerk is gebaseerd op de kwaliteitseisen van ISO 9001. Wat veel mensen niet weten dat het eigenlijk een systeem is voor verbetering van de klanttevredenheid. Groenkeur heeft extra eisen op het gebied van kwaliteit, vakbekwaamheid, veilig werken en groenkennis. Voor hoveniers die alleen de particuliere markt bedienen is ISO 9001 wel erg hoog gegrepen."

Maar wat zijn nu precies de hoofdactiviteiten van de stichting? "Feitelijk zijn we een schemabeheerder. We zijn lid van de Vereniging van Schemabeheerders (VvS). De VvS bestaat uit onafhankelijke organisaties die schema's voor certificatie, inspectie en keurmerken (conformiteitsbeoordeling) ontwikkelen en beheren. In een schema of beoordelingsrichtlijn liggen de eisen vast, wat op welke manier door wie wordt beoordeeld. Deze eisen worden door ons opgesteld in samenspraak met alle betrokken partijen. De beoordelingsrichtlijnen laat de stichting accepteren door de Raad voor Accreditatie (RvA). Groenkeur laat zichzelf ook de maat nemen en is recent geslaagd voor audit conform het schema NTA 8813 voor schemabeheerders."

WELKE CERTIFICATEN?

Groenkeur beheert schema's op bedrijfs-, product- en persoonsniveau. Groenkeur beheert de volgende certificaten en richtlijnen:

- Groenvoorziening (bedrijfscertificaat).
- Boomverzorging (bedrijfscertificaat).
- Dak- en Gevelbegroening (bedrijfscertificaat).
- Richtlijn Kleurkeur (bedrijfscertificaat).
- Boomkwekerij (productcertificaat).
- Boomveiligheidscontroleur (persoonscertificaat).

Project Van der Tol BV, Blok 10 Zuidereiland, Amsterdam.

- Medewerker Dak- en Gevelbegroening onderhoud/aanleg/voorman (persoonscertificaat).
- Veilig werken op hoogte (persoonscertificaat in ontwikkeling).

BEDRIJFSCERTIFICATIE

Gecertificeerde bedrijven krijgen jaarlijks een audit (controles) op hun bedrijfsprocessen en uitvoering van de werkzaamheden. “Dit gebeurt door auditors van onafhankelijke certificatie instellingen. Maar wij laten ook jaarlijks een aantal bedrijven onaangekondigd keuren. Bij de onaangekondigde controle kijken deskundigen naar de kwaliteit van het geleverde werk, de vakbekwaamheid van het personeel en de genomen verkeersmaatregelen bij lopende projecten. De controles worden maximaal 24 uur van tevoren gemeld. De opdrachtgever wordt uitgenodigd om aanwezig te zijn bij de controle. Ook kan een opdrachtgever een verzoek tot een onaangekondigde controle op een eigen project indienen. Overigens blijkt 95% van

(semi-)openbaar groen en langs rijwegen. Zo moet minimaal de helft van het aantal manuren worden uitgevoerd door gediplomeerde medewerkers. Denk aan European Tree Workers (ETW-ers), European Tree Technicians (ETT-ers) en Boom Veiligheid Controleurs (BVC-ers). Op dit moment zijn er ruim 2.000 vakmensen in het bezit van een geldig BVC-certificaat van Groenkeur.

DAK- EN GEVELBEGROENING

“De aandacht voor groene daken en gevels neemt steeds verder toe. Dat heeft te maken met de vele voordelen, zoals waterbuffering, thermische isolatie, vergroten biodiversiteit, binden fijnstof, vergroten van de levensduur van het dak en waardestijging van een pand. Bij klimaatadaptief bouwen worden groene daken en gevels daarom steeds vanzelfsprekender. Het Groenkeur-bedrijfscertificaat Dak- en Gevelbegroening richt zich op de kwaliteit van aanleg, onderhoud, ontwerp en advies van Daktuinen en Gevelbegroening”, vertelt de directeur Stichting Groenkeur.

zijn recent vernieuwd en gebaseerd op het Praktijkboek Multifunctionele groene daken en gevels van ISSO (kennisinstituut bouw- en installatietechniek), wat samen met Groenkeur is gemaakt. Tot voor kort was volgens Oosthoek het thema veilig werken op hoogte onderdeel van de Groenkeur-certificaten voor de medewerkers Dak- en Gevelbegroening. “Op verzoek van de deelnemers en bedrijven is echter besloten om dit onderdeel apart aan te bieden. Veilig werken is hiervoor te belangrijk. Om deel te kunnen nemen aan het examen ‘Dak- en Gevelbegroening’ geldt nu als instapeis dat de cursist beschikt over een certificaat ‘Veilig werken op hoogte’. Er bestaan diverse opleidingen op dit gebied. Omdat we de veiligheid willen borgen is besloten een eigen opleiding en examen te ontwikkelen. Hiertoe is een voorstel gemaakt door Paul Verkaik van BDA opleidingen. De inhoud en de opzet van dit certificaat werken we momenteel uit in samenwerking met de technische commissie Dak- en Gevelbegroening. Naar verwachting kunnen de eerste certificaten vanaf oktober van dit jaar worden uitgegeven.”

RICHTLIJN KLEURKEUR

“Deze nieuwe richtlijn staat voor het ecologisch beheer van bermen en groenstroken. Beheer dat ruimte laat voor planten en dieren, in het bijzonder voor insecten. Het is een garantie voor biodiversiteit, gekoppeld aan de kwaliteit van Groenkeur-deelnemers”, legt Oosthoek uit. De richtlijn is in 2019 samen met de Vlinderstichting ontwikkeld. Ook deze richtlijn gaat uit van werkzaamheden die voor minimaal de helft van het aantal manuren worden uitgevoerd door medewerkers die beschikken over het persoonscertificaat van de cursus Kleurkeur en op de hoogte zijn van de inhoud van het bijbehorende handboek. “Dit jaar zijn er al 250 certificaten door de Vlinderstichting afgegeven aan medewerkers die de cursus Kleurkeur basis hebben gevolgd. Inmiddels volgen nog circa 150 mensen de basisopleiding.” Op 19 juni 2020 heeft Groenkeur-ondernemer De Heer land en water BV uit Polsbroek als eerste bedrijf de audit Kleurkeur succesvol afgerond. Zij zijn hiermee in het

de bedrijven na een audit aan de eisen te voldoen. Kwaliteitsborging wordt dus heel serieus opgepakt door de groenaannemers”, vertelt Oosthoek. Stichting Groenkeur leidt geen mensen op, dat laten we aan de markt over. “Wij stellen samen met betrokken partijen de eindtermen op voor de examens en beheren de certificaten die de geslaagden krijgen. Ook stellen we samen met de betrokken partijen de beoordelingsrichtlijnen op, die de eisen weergeven waar bedrijven, producten of personen aan moeten voldoen”, legt Oosthoek uit.

GROENVOORZIENING

Het Groenkeur-bedrijfscertificaat Groenvoorziening is gericht op groenvoorzieners die actief zijn op de markt voor gemeenten, overheid, instellingen, verenigingen van eigenaren en het bedrijfsleven. Groenvoorziening is gericht op dienstverlenende werkzaamheden die zijn gericht op openbare- of semi-openbare ruimten, zoals: terreinen, parken, begraafplaatsen, sportcomplexen/sportvelden, landschappen, alsmede op of langs (water)wegen/watergangen. Het gaat daarbij om één of meer van de volgende werkzaamheden:

- ontwerp en advies groenvoorzieningen;
- aanleg groenvoorzieningen;
- onderhoud en beheer groenvoorzieningen.

BOOMVERZORGING

Het Groenkeur-bedrijfscertificaat Boomverzorging richt zich op het controleren, onderzoeken, planten, verplanten, verzorgen en snoeien van bomen. Ook heeft deze betrekking op het inrichten van plantlocaties, groeiplaatsverbetering en ziektebestrijding. Daarnaast vallen het vellen roeien van bomen ook onder het aandachtsveld van deze beoordelingsrichtlijn. De eisen aan het Groenkeur-certificaat Boomverzorging zijn afgestemd op alle kwalificaties waaraan een bedrijf moet voldoen om te werken in het

Op de werken van gecertificeerde bedrijven wordt minimaal de helft van het aantal manuren uitgevoerd door medewerkers die beschikken over een persoonscertificaat Dak- en Gevelbegroening van Groenkeur. Er zijn inmiddels meer dan 400 mensen die deze opleidingen succesvol behaald hebben, het laatste jaar gaat dit heel hard. De opleidingen

Op 3 augustus verraste Groenkeur-directeur Dick Oosthoek de heren Erik Bor en Gjal Kootstra voor van de Koninklijke Ginkel Groep tijdens hun boomwerkzaamheden. Deze hebben het hercertificeringsexamen Boom Veiligheid Controleur (BVC) behaald. Dick Oosthoek overhandigde hen naast de BVC-pas ook het persoonscertificaat dat voor een deel uit bermgras bestaat afkomstig van de N11 bij Bodegraven.

bezit van de oorkonde ‘Groenvoorziening met Kleurkeur’ dat zij in samenwerking met provincie Gelderland als opdrachtgever behaalden. Om de oorkonde te kunnen behalen, volgden de medewerkers van het bedrijf als één van de eersten de al eerder genoemde speciale cursus bij De Vlinderstichting voor een persoonscertificaat. De provincie Gelderland stimuleert het gebruik van Kleurkeur langs haar eigen wegen en bij gemeentes en waterschappen in de provincie. “We zijn daarom blij dat niet alleen de cursus wordt gevolgd, maar een aannemer verder gaat en het certificaat haalt. We verwachten dat niet alleen onze eigen bermen, maar meer wegbermen hiervan zullen profiteren”, aldus de provincie Gelderland. Oosthoek merkt wel op dat er vanuit leden van Cumela (brancheorganisatie voor ondernemers in groen, grond en infra) is gevraagd om Kleurkeur los te koppelen van de plicht om ook het certificaat Groenvoorziening van Groenkeur in bezit te hebben. “Voor kleine maaibedrijven is het vaak niet haalbaar om dan ook nog ISO9001 gecertificeerd te zijn. Daar gaan we dus naar kijken.”

BOOMKWEKERIJ

Het productcertificaat Groenkeur Boomkwekerijproducten richt zich op de productie en afzet van duurzame boomkwekerijproducten. Het certificaat kent private eisen op het gebied van milieu en traceerbaarheid. “Dit certificaat is geschikt om producten te kunnen leveren aan afnemers die duurzaamheid belangrijk vinden op nationale- en internationale markten. Groenkeur Boomkwekerijproducten voldoen aan de criteria voor ‘Maatschappelijk verantwoord inkopen van groenvoorzieningen’ van de overheid”, zegt Oosthoek. Dit productcertificaat is het resultaat van de samenwerkingsovereenkomst tussen SMK (Stichting Milieukeur) en Stichting Groenkeur voor certificatie van duurzame boomkwekerijproducten. Sinds 1 januari 2019 is nog maar één certificatieschema van toepassing. Dat schema heet ‘On the way to PlanetProof’ en wordt beheerd door SMK. Tevens zijn de kwaliteitseisen gelijk aan die van het certificaat On the way to PlanetProof.

DUURZAAM ONDERNEMEN

Volgens Oosthoek wordt duurzaam werken tot slot ook steeds belangrijker: “Denk aan de aandacht voor circulariteit, schonere lucht, vruchtbare bodem, goede waterkwaliteit en meer natuur op het bedrijf. Maar ook de uitvraag van overheden bevat steeds meer duurzame prestatie-eisen, zoals de CO2-prestatieladder, uitstoot van stikstof tijdens de werkzaamheden en verwerking van reststromen. Noodzaak tot elektrificatie van het machinepark kan daar een gevolg van zijn. Daarnaast zijn er eisen op het gebied van Prestatieladder Sociale Ondernemen (PSO). We streven dan ook naar de uitbreiding van kwaliteitsborging rond duurzaam werken en MVO. De markt blijft immers in beweging. We werken hiervoor samen met het Nationaal Duurzaamheids Instituut en onderzoeken hoe bedrijven met Groenkeur invulling kunnen geven aan de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.”